

Pälkäne Tauriala vesihuoltolinjan kaivamisen arkeologinen valvonta 2016

Teemu Tiainen

Tilaja: Pälkäneen kunta

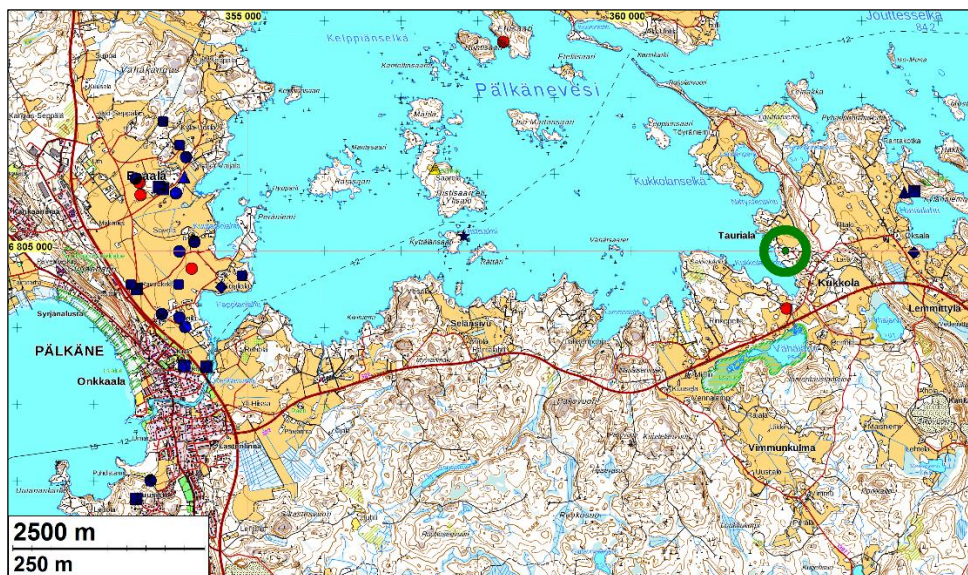
Sisältö

Perustiedot	2
Kartat	3
Vanhoja karttoja	4
Valvonta	5
Havainnot.....	6
Konkantien koillispuoli.....	6
Konkantie.....	7
Konkantien lounaispuoli.....	7
Tulkinta ja tulos	8
Lähteet	8

Kansikuva: Tutkimusalue ennen kaivutöiden aloittamista. Lounaaseen.

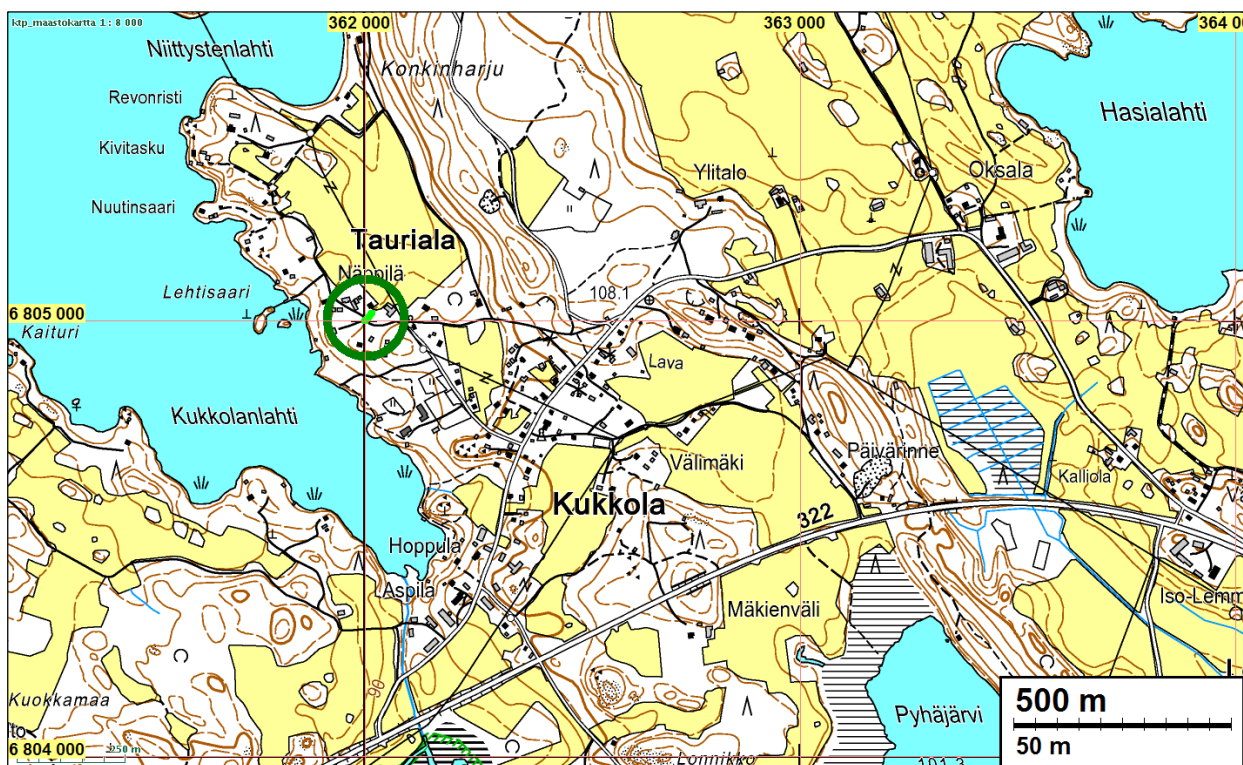
Perustiedot

- Alue:** Pälkäne Tauriala. Konkintien alittava, Taurialan historiallisen asuinpaikan sen länsipuolelta ohittava vesihuoltolinja. Valvonnassa kaivetun alueen keskikoordinaatit: N 6805009 E 362010.
- Tarkoitus:** Selvittää sijaitseeko valvottavalla alueella kiinteää muinaisjäännöstä tai muuta kulttuurihistoriallista jäännöstä.
- Työaika:** Maastotyö 19.4.2016.
- Tekijät:** Mikroliitti Oy, Teemu Tiainen.
- Kustantaja:** Pälkäneen kunta
- Aikaisemmat tutkimukset:** Johanna Stenberg & Hannu Poutiainen, inventointi 2014
- Tulokset:** Arkeologisessa valvonnassa kaivetun vesihuoltolinjan kohdalla ei havaittu kiinteää muinaisjäännöstä.

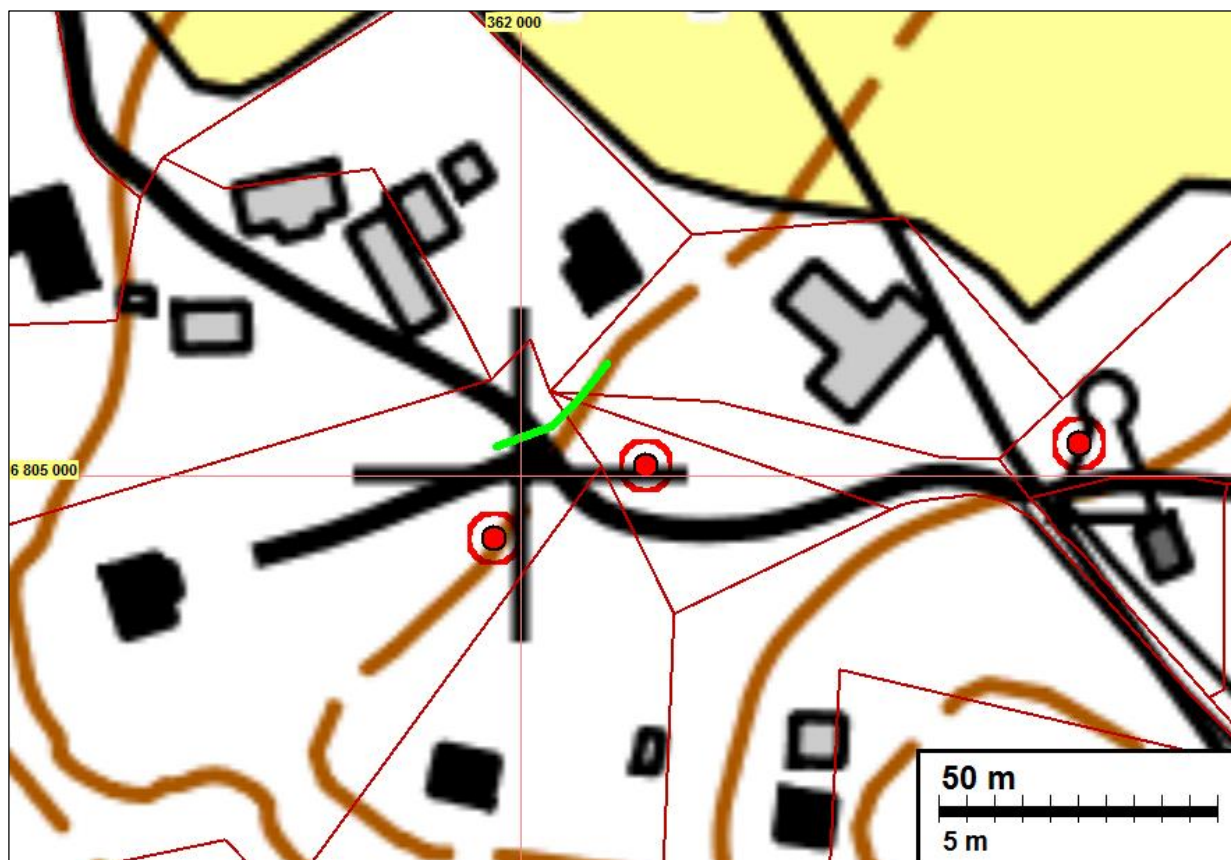

- Selityksiä:** Tutkimusalue sijaitsee vihreän ympyrän sisällä kartan itälaidassa. Lähialueen muinaisjäännökset on merkattu eri symbolein. Koordinaatit ja kartat ovat ETRS-TM35FIN koordinaatistossa (Euref), korkeustiedot N2000 järjestelmässä. Kartat: Maanmittauslaitoksen maastotietokanta 04/2016. Valokuvia ei ole talletettu mihinkään viralliseen arkistoon eikä niillä ole mitään kokoelmatunnusta. Valokuvat ovat digitaalisia ja ne ovat tallessa Mikroliitti Oy:n serverillä. Kuvat: T. Tiainen.

Kartat

Valvonnassa kaivettu alue on merkattu vihreällä ympyrällä.

Valvonnassa kaivettu alue on merkattu vihreällä viivalla. Vuoden 2014 inventoinnissa havaitut kiinteät muinaisjännökset on merkattu punaisilla palloilla.

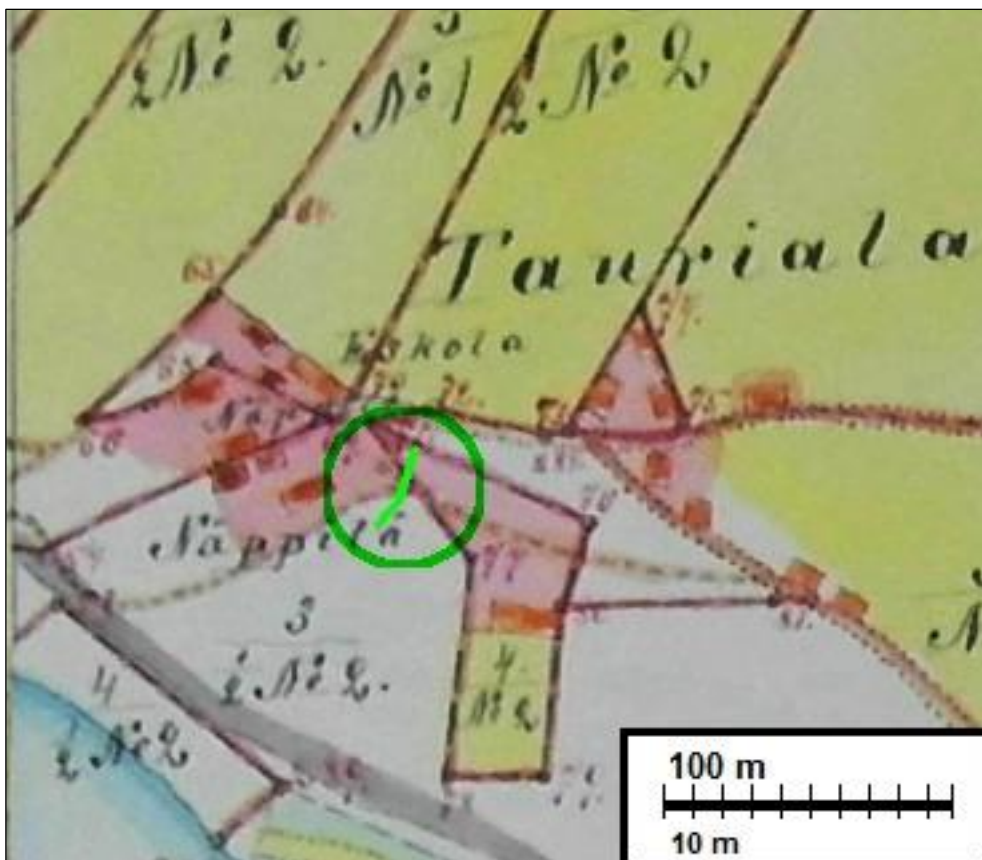

Valvonnassa kaivettu alue on merkattu vihreällä viivalla. Vuoden 2014 inventoinnissa havaitut kiinteät muinaisjännökset on merkattu punaisilla palloilla.

Vanhoja karttoja

Ote vuoden 1842 pitäjänkartasta. Valvonnassa kaivettu alue on vihreän ympyrän sisällä.

Ote vuoden 1904 tiluskartasta. Tutkimusalue on merkattu vihreällä viivalla vihreän ympyrän sisään.

Valvonta

Pälkäneen Kukkolan ja Taurialan alueelle ollaan rakentamassa uutta vesijohto- ja viemäriinjaa. Mikroliitti Oy suoritti koko vesihuoltolinjan kattavan arkeologisen inventoinnin vuonna 2014 (Stenberg & Poutiainen). Pirkanmaan maakuntamuseo edellytti lausunnossaan 13.1.2016 (DIAR:8/2016) Konkantien alueella, missä vuoden 2014 inventoinnissa havaittiin rakennuksen tai uunin jäännös, maankaivutyöt tehtäväksi arkeologin valvonnassa. Pälkäneen kunnan vesilaitos tilasi arkeologisen valvonnan Mikroliitti Oy:ltä ja sen suoritti Teemu Tiainen 19.4.2016, tutkimuksen kannalta hyvissä olosuhteissa. Valvonnassa kaivettu linja mitattiin VRS-palveluun kytketyllä GNSS RTK vastaanottimella (ulkoisen tarkkuus alle 30 cm), muut havainnot dokumentoitiin digitaalikuvin ja muistiinpanojen avulla.

Noin 20 m etäisyydellä valvottavan vesihuoltolinjan länsipuolella havaittiin vuoden 2014 inventoinnissa rakennuksen tai uunin jäännökset, jotka arvioitiin muinaisjäännöksiksi. Vesihuoltolinja oli alun perin suunniteltu kulkemaan lähempää tuolloin havaittua muinaisjäännöstä, mutta Pirkanmaan maakuntamuseon lausunnon mukaisesti linja siirrettiin kulkemaan kauemmas muinaisjäännöksestä. Ennen valvonnan aloittamista maastossa paikalla kävi Pälkäneen veden edustaja. Maastossa vesihuoltolinja päätettiin siirtää kulkemaan vielä muutama metri kauemmas muinaisjäännöksestä: tähän päätöksen vaikutti myös rinteiden puusto ja kivisyys.

Kaivaminen jaettiin kolmeen osaan. Ensin kaivettiin Konkantien koillispuoli (noin 20 m), sen jälkeen tien lounaispuoli (noin 3,5 m). Viimeisenä kaivettiin Konkantien (noin 5 m) kohta, joka peitettiin dokumentoinnin jälkeen. Muut kaivannot jäivät auki odottamaan määräsyyvyyteen kaivamista. Kaivinkoneen kuljettaja opastettiin siten, että valvonnassa koskemattomaan pohjamaa-

han kaivetut alueet saa kaivaa vesilinjan määräsyyvyyteen ilman arkeologin valvontaa, mutta kaivantoja ei saa leventää. Kaivantojen leveys maanpinnan tasalta oli noin 1,3 m, pohjalta kaivanto oli tätä hieman kapeampi.

Havainnot

Konkantien koillispuoli

Maakuntamuseon lausunnon mukaan Konkintien koillispuolta tuli kaivaa arkeologin valvon-
nassa noin 10 metrin matka, edellyttäen, ettei havaintoja muinaisjännöksestä saada. Rinteen
puustosta ja kivisyydestä johtuen valvonta aloitettiin kaivannon koillispäästä, noin 20 metriä
Konkantien reunasta koilliseen.

Vasen: Kuvan etualalla Konkantie. Tien takana olevat ihmiset ovat valvonnassa kaivetun alueen koillispään kohdalla. *Oikea:* Konkantien koillispään kaivamista.

Konkantien koillispuolella maaperän pintakerros on humuksen ja kivien sekainen, ja sen paksuus vaihteli 15 ja 45 cm:n välillä. Ohuimmillaan pintakerros on kaivannon koillispäässä, paksuimmillaan hieman ennen Konkantietä. Pintakerroksen jälkeen maa-aines vaihtui oranssinruskeaksi kiviseksi hiekaksi. Koko Konkantien koillispuoli oli hyvin kivikkoista, mistä johtuen kaivanto mutkittelee hieman, eikä sen pohja ole tasainen. Kivien halkaisija vaihteli muutamasta sentistä yli metriin. Löytöinä pintakerroksesta havaittiin muutama muovin riekale sekä kolme pientä tiilen kappaletta. Havaintoja vanhoista piha- tai peltokerroksista tai rakenteista ei tehty.

Vasen: Kaivannon koillispää. *Oikea:* Konkantien koillispuolen kaivannon kaakkoisprofiili.

Konkantie

Konkantién kohdan pintakerros on kivistä täyttösoraa 50-60 cm paksuudelta. Täyttösoran jälkeen maaines muuttuu hiekaksi-hiesuksi. Täyttökerroksessa ei ole lainkaan suuria kiviä.

Kuvassa tien kohdan luoteisprofiilia.

Konkantién lounaispuoli

Konkantién lounaispuolelle kaivettiin noin 3,5 metrin pituinen kaivanto. Vesihuoltolinjan putket jäävät tähän "kiepille" mahdollista tulevaa linjan jatkamista varten. Kohta on pinnasta tasaista ja kivetöntä pihamaan ja tien väliin jäävää aluetta. Ohuen multakerroksen jälkeen kaivannosta paljastui noin 50 cm paksu kivien, hiekan ja mullan sekainen löyhä kerros. Selvästi sekoittuneen kerroksen seassa oli muutamia tiilen kappaleita sekä pari hiilen murua.

Konkantién lounaispuolelle tehdyn kaivannon kaakkoisprofiilia.

Tulkinta ja tulos

Konkantien kivikkoisella koillispuolella ei valvontahavaintojen perusteella ole säilynyttä muinaisjäännöstä, jos siellä sellaista on koskaan ollutkaan. Konkantie on perustettu kauttaaltaan kivisellä soralla ja sen koillislaita on hieman maanpintaa korkeammalla, lounaislaita on maanpinnan myötäinen. Konkantien lounaispuolella on puolimetrinen täyttö/tasauskerros, joka on todennäköisesti tehty Konkantien parannuksen yhteydessä.

Arkeologisessa valvonnassa kaivetulla Konkantien alueella ei havaittu merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä.

6.5.2016

Teemu Tiainen

Lähteet

Stenberg, Johanna ja Poutiainen, Hannu 2014. Pälkäne Kukkolan alueen uusien vesijohtolinjojen muinaisjäännösinventointi. Mikroliitti Oy.

Löfqvist, Samuel. Kartta Kukkolan ja Taurialan kylien sekä Oksalan ja Täytäniemen yksittäistilain jako-kunnan rajoista Pälkäneen pitäjässä Pirkkalan kihlakunta. Hämeen lääninä. 1904. (H61:11/8-21). Maanmittaushallituksen uudistusarkisto. Kansallisarkisto.

Pitäjänkartta 2141 07, vuosi 1842.

Peruskartta Aitoo 2141 07, vuosi 1957.

Valmis kaivanto. Lounaaseen.